

Együttnevelés megvalósítása Szarvason közoktatási intézmények összefogásával VIII. rész

Az Integrált nevelés megvalósítását szolgáló pályázat keretében Szabóné dr. Kállai Klára klinikai pszichológust tartott előadást Szarvason a Vajda Péter Művelődési Házban. Az „Együttnevelés – együtt?” című előadásra szülőket invitált a meghívó. Az előadó először is azt tartotta fontosnak megosztani hallgatóságával, hogy ő egy olyan pszichológus, aki két kiskorú gyermeket nevel, tehát a témával kapcsolatban szerzett szakmai ismereteit naponta egészítheti ki, vetheti össze gyakorlati tapasztalataival.

Az előadását kísérő vetítés első képe egy napszemüveges csecsemőt ábrázolt. A kis-sé meghökkenítő fotó üzenete: A XXI. század gyerekei bizony gyakran csalják elő a felnőttekből a „Bezzeg az én időmben...” kezdetű sóhajtást. Mert ők valóban mások. Ahogy az előadó egyik gyerekének bölcsődei gondozónője fogalmazta meg a pszichológus anyukának: Úgy van ez, hogy most a meggy rázza a fát. Az együttnevelés harmóniája érdekében azonban jó, ha a szülők nem erősítik fel a gyerekek és az őket nevelő pedagógusok közötti esetleges, korosztálybeli különbségből fakadó feszültséget. Ők azok, akik felelősséggel tartoznak azért, hogy a gyereküket jó hangulatban indítsák útnak reggelente, úgy, hogy az együttműködés lehetősége adott legyen gyerek és pedagógus viszonyában. Kállai Klára két jó tanácsot fogalmazott meg szülőknek és pedagógusoknak, mégpedig mindkét szerepre ugyanazt: vállalt feladatukat, a pedagógusságot és a szülőiséget büszkén, öntudatosan, és a lehető legjobban teljesítsék.

A család

A család szerepe külön fejezetet kapott az előadásban. Ennek indokoltságát jól fejezi ki a felidézett mondas: „Összetört fészeken van-e ép tojás?” Egészséges családban lehet egészséges gyereket nevelni. Az előadó egy tudományos megfigyelés következtetéseire hivatkozva bizonyította, hogy a társas támogatottság, azaz, ha az embernek lehetősége van az élet kis és nagy dolgait, problémáit megosztani hasonló gondolkodású, hasonló helyzetű emberekkel, az nem csak mentális, lelki, hanem fizikai egészségére is rendkívül pozitív hatással van. A családban együtt töltött úgynevezett „haszontalan idő”, amikor semmi jelentőset nem teszünk, csak éppen együtt vagyunk, csak alkalmat teremtünk arra, hogy a gyerek mintegy mellesleg megossza velünk élete történéseit, elképzeléseit, véleményét, rendkívüli jelentőséggel bír. S ezt a lehetőséget nem he-

lyettesíti a „Mi történt az iskolában?” kérdés, hiszen minden szülő tudja, erre a felelet legtöbbször az: Semmi.

A szorongás

A kívánt lelki egészség hiányának biztos jele a szorongás. Ezt a negatív érzelmet az különbözteti meg a félelemtől, hogy nem köthető konkrét tárgyhöz, konkrét eseményhez. Legtöbbször az egészen más külsőt öltő mentális probléma mögött is a szorongás lapul. Ahogy az előadó mondta: a pszichopatológiai kórképek átalakulnak. Ma már tudható, hogy a hiperaktívknak nevezett gyerek magatartása a szorongásban gyökerező depresszió szomorú következménye. A szorongás nem velünk született attitűd, ám nagyon hamar szert tehe-

tünk rá. Akár nyolc hónapos korú kisbaba is szorongóvá válhat, mondjuk az anya hiányától. Más kérdés, hogy anyaként szerepüket sokszor rosszul értelmezve egészségtelen mértékben erősítjük a kötődést. Ez pedig a függőség iránti igényt alakíthatja ki a fiatalokban. Az előadó tapasztalatai szerint itt érdemes keresni például a későbbi drogfüggés okát.

Gyakori, az úgynevezett teljesítményszorongás gyerekkorban. Milyen ismerős a „Pedig megtanulta, itthon tudta, csak az iskolában nem tudta elmondani...” kezdetű történet. Mindenki van egészséges szorongás – szögezte le az előadó. A serdülők egészséges szorongására is szükség van ahhoz, hogy képességüknek megfelelő teljesítményt tudjanak nyújtani. A baj csak ott kezdődik, ha ez a szorongás lehetetlenné teszi a cselekvést, mert fontosabb a gyerek számára a kudarc elkerülése.

Mentálhigiénés kompjúter

A pedagógusokat illetve ezzel az elnevezéssel dr. Kállai Klára. Amint mondta, nagyon sok gyerek küzd kisebb-nagyobb mentálhigiénés problémával, melyek időben kiszűrve helyrehozhatók lennének, és nem okoznának serdülő, fiatal felnőtt korban zavart a lelki működésben. Nincs élesebb szemű, fülű ember a pedagógusnál – állította a pszichológus – aki pontosabban

ismerné fel, hogy egy gyerek más, mint a többi. Ilyen esetekben érdemes szakemberhez fordulni, még akkor is, ha a vizsgálatok során minden lelete negatív lesz. Természetesen az együttnevelés feltételezi, hogy először a szülőknek szóljon a pedagógus, ha gyanúja támad. Felidézett egy történetet, ami arra példa, hogy olykor a család tagjaival folytatott egyetlen közös beszélgetés fényt derít egy-egy probléma okára.

A humor és az érintés

Sokat hallottunk már a humor, a nevetés pozitív hatásairól. Feltétlenül ki kell térni arra, hogy a humor az együttnevelésben is barátságos segítőtővé válhat, igazi partnerré teheti a szülőt és a nevelőt. S ekkor egy újabb példával állt elő dr. Kállai Klára.

Adott egy szituáció. A szülő megy az óvodába a gyerekéért és meglátja, hogy a gyerek ruhája csupa kosz. Ebből fakadhat konfliktus az óvónő és az anyuka között, ha mindketten híján vannak a humorérzéknek. Ám ha mondjuk az óvónő így reagál a szülő elképedt tekintetére: Ugye milyen szépen nézünk ki? Jót játszottunk délután az udvaron. S a szülő értve a tréfát elmosolyogja magát, akkor minden rendben van. Van esélyük arra, hogy közösen, együtt, boldog embert neveljenek a gyerekből. Érdemes magunkba nézve elgondolkodni az előadó következő kijelentésén: Egy egészséges felnőtt egészségének mértéke a humorérzék.

Az érintés jelentőségét mindnyájan ismerjük. Ösztönösen tudjuk, ami tudományosan bizonyított, hogy az érintésnek fájdalomcsillapító hatása van. Kimutatható ilyenkor a fájdalomcsillapító hormonok termelődése a szervezetben. És az vajon eszünkbe jut-e, hogy ezzel éppen ellentétes hatást érünk el ha mikor a gyerek megsérül, vagy megüti magát mi szülők pánikba esünk. A felszabaduló stressz-hormonok szintén mérhetők.

Nyitott kézzel szeretni

Az előadás végén Bódi Etelka közreműködésével a humanisztikus pszichológia atyjaként tisztelt Carl Rogers történetét hallgathatta meg a közönség. Előadásának esszenciáját a következőképpen foglalta össze dr. Kállai Klára: Jól nem, de elég jól talán nevelhetjük a gyerekeket. S még egy mondas ennek érzékeltetésére: „Elvezetheted a lovat a folyóhoz, de nem veheted rá, hogy igyon belőle.” **K.Zs.**

Magyarország célba ér

